

Indstilling til Dansk Affaldsforenings Verdensmålspris

Denne skabelon skal udfyldes og indsendes sammen med eventuelle billeder til Niels Toftegaard (nt@danskaffaldsforening.dk) senest d. 14. april 2023.

Se kriterierne for indstilling og nominering på <https://danskaffaldsforening.dk/verdensmaal>

De indstillede bliver præsenteret på foreningens hjemmeside. Tre initiativer bliver nomineret til prisen, og vinderen kåres på foreningens årsmøde 24. maj 2023.

02-02-2023

Side 1 af 4
J.nr. 5.1.11.8

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

Hvem indstilles til prisen?:

Renosyd I/S – affaldsselskabet for Skanderborg og Odder Kommuner

Hvem indstiller?:

Nordisk Ministerråd.
Kontaktperson: Joná Ólavsdóttir
JonaO@us.fo
Tlf. 00 298 234345

Initiativets navn:

Mere natur – Mindre affald

Kort beskrivelse af initiativet:

Er haveaffald overhovedet affald?

Det relevante spørgsmål stiller Renosyd implicit i deres initiativ Mere natur – Mindre affald.

Med planlægning og etablering af (indtil videre) 37 kvashegn i lokalområder inviterer Renosyd alle borgere til at forholde sig til deres haveaffald på en ny måde. Hegnene er opført i 2022-23 og strækker sig tilsammen over 2200 meter.

Hvis borgerne gør som de plejer – fylder traileren med haveaffald, og kører til genbrugspladsen for at læsse af, er der 134 kg haveaffald pr. borger i Skanderborg og Odder Kommuner, som Renosyd skal sørge for at forarbejde – en proces, der er CO₂-tung, forbundet med metanudslip, og som i stigende grad belaster de offentlige budgetter.

Fylder borgerne i stedet grene og afklip fra haven i det nærmeste kvashegn, eller lader det blive i haven, bidrager de til løsningen af:

- Reduktion af affaldsmængder
- Øget biodiversitet
- Klimakrisen (mindre drivhusgasudledning fra transport, håndtering og omsætning samt lokal binding af kulstof)
- Styrkelse af lokale fællesskaber
- Opbygning af viden og praktiske færdigheder omkring deltagelse i den grønne omstilling
- Ændringer af holdninger og normer omkring affald som ressource

Side 2 af 4

Med initiativet er det lykkedes Renosyd at skabe en adfærdændring blandt borgerne i de to kommuner. Kvashegnene er blevet fyldt på få uger, og de første beregninger tyder på, at mængden af haveaffald pr. borger er faldet med ca. 6 kg inden for blot det første år.

Grøn dannelse og lokalt engagement er centrale elementer i projekt Mere natur – Mindre affald

23 af kvashegnene er opført på arealer ved skoler. Det fortjener særlig anerkendelse, for udover at hegnene dermed udgør et uderum for eleverne, og at elever oplever, at haveaffald måske slet ikke er affald, får skolerne også et biodiversitetslaboratorium lige uden for vinduerne: Kvashegn har vist sig at være ideelle hjemsted for en række insekter og smådyr.

Netop det aspekt af projekt Mere natur – Mindre affald bliver fulgt af forskere fra Ecoscience ved Aarhus Universitet, der observerer og registrerer de dyrearter, der slår sig ned i Renosyds kvashegn, til gavn for fødekæden.

I løbet 2023 får skolerne tilbudt et undervisningsmateriale, der formidler viden om kvasets binding af CO₂ i den naturlige nedbrydningsproces, om haveaffald som ressource, og om kvashegn som hjemsted for insekter og dyr. Eleverne i de to kommuner lærer at se haveaffaldet som en vigtig bioressource, der gør størst gavn, når vi lader det ligge i stedet for at behandle det som affald.

Erfaringerne fra Mere Natur – Mindre affald er delt i de nordiske lande og resten af EU via Nordisk Ministerråd.

Hvilke Verdensmål knytter sig til initiativet?:

4 (Kvalitets uddannelse): Mere Natur – Mindre affald understøtter praktisk læring omkring affald, bio-ressourcer, natur og klima. Læring som er nødvendige for at kunne skabe kompetente borgere til fremtiden bæredygtige samfund.

11 - (Bæredygtige byer og lokalsamfund): Mere natur – Mindre affald bygger på at skabe konkrete naturbaserede ressourceløsninger i lokalområder og gøre konkrete lokalsamfund mere bæredygtige.

12 – (Ansvarligt forbrug og produktion): Initiativet giver konkrete reduktioner i affaldsmængder og understøtter overgangen til cirkulær økonomi lokalt som del af ansvarligt forbrug.

13 – (Klimaindsats): Initiativet giver konkrete reduktioner i udledning af drivhusgasser fra transport, håndtering og omsætning af haveaffald samt lokal binding af kulstof i hegn og jord omkring hegnene.

15 – (Livet på land): Mere natur – Mindre affald puster nyt liv den truede biodiversitet i byzoner. Ved at kopiere et gammelt landskabelement som kvashegn er initiativet med til at genskabe forsvundne levesteder for arter som er truede eller under pres i det intensivt dyrkede kulturlandskab i dag, f.eks. mange arter af humlebier.

17 – (Partnerskaber for handling): Initiativet aktiverer lokalsamfund til konkret handling og er med til at dele viden og praksis erfaring omkring naturbaserede løsninger (nature-based solutions) både nationalt og internationalt.

Side 3 af 4

Hvordan har initiativet haft effekt?:

6.500 skoleelever har via kvashegnene fået kendskab til, at kvas er en ressource, ikke affald.

De samme gælder borgere fra 65 lokalsamfund i Skanderborg og Odder. 14 nye lokalsamfund har herudover bedt om at få opført et kvashegn i deres nær-område.

Initiativet binder 1260 tons CO₂, og medfører, at Renosyd forarbejder 1000 ton mindre haveaffald.

Mere natur – Mindre affald er blevet mødt med stor interesse blandt andre affaldsaktører i Danmark. Indtil videre er syv affaldsselskaber/kommuner i gang med at adoptere konceptet.

Renosyd er desuden blevet inviteret til at holde oplæg om projektet i flere steder i Norden og i EU.

Hvorfor skal initiativet vinde Dansk Affaldsforenings Verdensmålspris?:

Mere natur – Mindre affald bør få verdensmålsprisen fordi:

Initiativet er et innovativt bud på, hvordan affaldskurverne kan knækkes igennem simple naturbaserede løsninger og aktivering af lokale fællesskaber. Initiativet viser, at det ikke alene er ny teknologi vi har brug for i den grønne omstilling. En ældgammel metode til at håndtere biomateriale på (kvashegn) kombineret med et nyt mindset (haveaffald er ressourcer, ikke affald) kan gøre en stor forskel.

Initiativet har åbnet borgernes øjne for, hvor tæt forbundet affald, adfærd og natur er: *Kører du på genbrugspladsen med kvas producerer du affald. Lader du kvaset blive i haven, eller afleverer det i et kvashegn laver du natur.*

Kvashegnene er

- Affaldsforebyggelse
- Ændring af den klassiske infrastruktur i affaldssektoren.
- Sortering og genanvendelse tæt på kilden
- Et intuitivt og simpelt greb som synligt og i praksis viser borgerne hvordan affald er ressourcer der kan sættes i cirkulation
- En nem og nærværende måde at gøre borgerne i stand til selv aktivt at deltage i den grønne omstilling
- En handlingsanvisende adfærdændring, som skaber en ny rammesætning af affald og skaber varige ændringer i holdninger og normer i samfundet som er nødvendige for at øge den fremtidige affaldsortering
- Et redskab til at skabe synlighed, engagement og relationer mellem affaldsselskaber, kommuner og borgere i lokalområderne til gavn for alle parter

Det er et innovativt tiltag, som er med til at sætte en ny standard i affaldssektoren. Projektet er skalerbart og inspirerende for alle affaldsselskaber i Norden og fortjener en pris.

Projektet er delvist støttet af Nordisk Ministerråd.